

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: +380 (44) 298-65-55,
+380 (50) 462-00-90
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

На № 2-468 від 07.07.2026

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
СТРАХОВИКІВ УКРАЇНИ
office@nasu.com.ua

Про розгляд листа

Національний банк України (далі – Національний банк) розглянув лист НАЦІОНАЛЬНОЇ АСОЦІАЦІЇ СТРАХОВИКІВ УКРАЇНИ від 07.07.2026 № 2-468 (вх. № 287/72042 від 08.07.2026) (далі – Лист) щодо окремих питань діяльності страховиків та в межах компетенції повідомляє таке.

1. Щодо використання простого електронного підпису страховиком-резидентом.

Положення про використання електронного підпису та електронної печатки, затверджене постановою Правління Національного банку України від 28 грудня 2023 року № 172 (далі – Положення № 172), визначає порядок використання електронного підпису (далі – ЕП) та електронної печатки під час створення, оброблення та зберігання електронних документів у банківській системі України та на ринках небанківських фінансових послуг, державне регулювання та нагляд за діяльністю на яких здійснює Національний банк, а також при наданні платіжних послуг.

У пункті 15 розділу II Положення № 172 наведено перелік видів ЕП та електронних печаток, що використовуються під час створення, оброблення та зберігання електронних документів. Вимоги до порядку використання простого ЕП визначені в розділі VIII Положення № 172.

Положення № 172 не містить заборони щодо використання простого ЕП уповноваженою особою установи¹. Звертаємо увагу на те, що в розділі VIII

¹ Установа – банк, небанківська фінансова установа, особа, яка не є фінансовою установою, але має право надавати окремі фінансові послуги, державне регулювання та нагляд за діяльністю якої здійснює Національний банк, небанківський надавач платіжних послуг, оператор платіжної системи, технологічний оператор платіжних послуг (підпункт 15 пункту 2 розділу I Положення № 172).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович
Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000
Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391
від 08.08.2026 11:36

Положення № 172 описуються вимоги до установи в разі використання простого ЕП клієнтом установи / контрагентом установи, проте не регулюється порядок використання простого ЕП уповноваженою особою установи.

Згідно з пунктом 17 розділу II Положення № 172 використання простого ЕП здійснюється на підставі договору між установою і клієнтом / контрагентом установи або установою і особою, що має намір стати клієнтом / контрагентом установи. Договір, зокрема, має містити умови та порядок (процедуру) визнання установою і клієнтом / контрагентом установи правочинів у вигляді електронних документів із використанням простого ЕП.

Крім того, у пункті 7 розділу I Положення № 172 визначено, що установа зобов'язана забезпечити можливість перевірки цілісності та справжності електронних документів, створених з використанням технології, визначеної установою. Обов'язок доведення цілісності та справжності електронних документів, створених з використанням технології, визначеної установою, покладається на установу (незалежно від технологічних можливостей і компетенцій персоналу установи).

Таким чином, використання уповноваженою особою установи простого ЕП має здійснюватися лише за умови застосування установою додаткових механізмів, які забезпечують можливість перевірки цілісності відповідного електронного документа.

Додатково звертаємо увагу, що під час укладання договорів страхування у вигляді електронних документів із споживачами слід дотримуватися не тільки вимог Положення № 172, а й вимог нормативно-правових актів, що регулюють питання укладання договорів страхування в електронній формі із споживачами, а саме, Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 20 грудня 2023 року № 175 (зі змінами) (далі – Положення № 175).

2. Щодо укладення договорів страхування фізичними особами-нерезидентами. 3

Відповідно до частини першої статті 97 Закону України “Про страхування” (далі – Закон про страхування) договір страхування укладається виключно в письмовій формі з дотриманням вимог Цивільного кодексу України щодо письмової форми правочину та оформляється у паперовій формі або у формі електронного документа, створеного згідно із Законом України “Про електронні документи та електронний документообіг”, або в порядку, передбаченому законодавством про електронну комерцію.

Закон України “Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги” визначає правові та організаційні засади електронної ідентифікації та надання електронних довірчих послуг, права та обов'язки суб'єктів відносин у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг, порядок

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000

Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391

від 08.08.2026 11:36

здійснення державного контролю за дотриманням вимог законодавства у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг.

Особливості використання ЕП, електронної печатки, електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг під час надання фінансових послуг визначаються Положенням № 172.

Водночас, як зазначалось вище, особливості укладення договорів страхування зі споживачами визначені Положенням № 175.

Відповідно до пункту 13 розділу III Положення № 175 договір страхування, що є першим, основним або яким встановлюються ділові відносини, укладається у формі паперового документа з проставлянням власноручних підписів сторін або у формі електронного документа з проставлянням кваліфікованого електронного підпису особи, уповноваженої страховиком або страховим посередником на підписання договорів страхування, та електронного підпису споживача.

Щодо використання підпису споживачем, то Положення № 175 не визначає конкретного виду ЕП, який має використовуватися ним під час укладення першого, основного договору страхування.

Як наведено вище, Положення № 172 визначає порядок використання ЕП та електронної печатки під час створення, оброблення та зберігання електронних документів у банківській системі України та на ринках небанківських фінансових послуг, державне регулювання та нагляд за діяльністю на яких здійснює Національний банк, а також при наданні платіжних послуг.

Зокрема, відповідно до пункту 17 розділу II Положення № 172 використання УЕП, удосконаленої електронної печатки та простого ЕП здійснюється на підставі договору між установою і клієнтом / контрагентом установи або установою і особою, що має намір стати клієнтом / контрагентом установи. Договір укладається в письмовій формі після проведення ідентифікації та верифікації відповідно до вимог законодавства України клієнта / контрагента установи чи особи, що має намір стати клієнтом / контрагентом установи:

- 1) у формі паперового документа з власноручними підписами сторін або
- 2) як електронний документ із КЕП сторін, або
- 3) як електронний документ з УЕП із кваліфікованим сертифікатом клієнта / контрагента установи та КЕП уповноваженого представника установи, або
- 4) як електронний документ із ЦВП фізичної особи, визначеної в абзацах першому, третьому пункту 33 розділу IV Положення № 172, та КЕП уповноваженого представника установи, з дотриманням вимог розділу IV Положення № 172 щодо використання ЦВП, або
- 5) як електронний документ із використанням будь-яких видів ЕП, щодо яких між клієнтом / контрагентом установи та установою вже укладено договір відповідно до вимог одного з підпунктів 1–4 пункту 17 розділу II Положення № 172.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000

Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391

від 08.08.2026 11:36

Тобто, використання простого електронного підпису допускається за наявності попередньої домовленості між надавачем і користувачем фінансових послуг щодо порядку його використання, оформленої відповідно до вимог Положення № 172 та законодавства України.

Водночас у пункті 19 розділу II Положення №172 встановлено, що установа самостійно приймає рішення про використання того чи іншого виду ЕП та електронної печатки з дотриманням вимог законодавства України з питань електронних довірчих послуг, електронного документообігу, Положення №172, нормативно-правових актів Національного банку.

Крім того, питання здійснення ідентифікації та верифікації клієнтів під час встановлення ділових відносин регулюються Законом України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” та нормативно-правовими актами Національного банку з питань фінансового моніторингу.

Закон про страхування, Положення № 172 та Положення № 175 не встановлюють окремих винятків чи спеціального порядку укладення договорів страхування з фізичними особами-нерезидентами. Відповідно вимоги зазначених нормативно-правових актів щодо форми укладення договору страхування, використання ЕП та електронної ідентифікації клієнтів застосовуються під час укладення договорів страхування зі споживачами незалежно від того, чи є вони резидентами чи нерезидентами України.

3. Щодо багатофакторної автентифікації (п. 20 Постанови № 143).

У пункті 20 розділу II Положення про організацію заходів із забезпечення інформаційної безпеки та кіберзахисту надавачами фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 09.12.2025 № 143 (далі – Положення № 143), встановлено обов’язок надавача фінансових послуг запровадити та використовувати багатофакторну (множинну) автентифікацію для користувачів та привілейованих користувачів під час здійснення ними віддаленого доступу до інформаційно-комунікаційних систем.

Водночас наведена норма не визначає конкретної технології або каналів реалізації багатофакторної автентифікації (далі – MFA), що відповідає принципу технологічної нейтральності регулювання, та відповідно, не забороняє використання електронної пошти як одного з каналів MFA.

Разом з тим застосування будь-якого механізму MFA має відповідати основній меті багатофакторної автентифікації – забезпеченню використання незалежних факторів автентифікації, компрометація одного з яких не повинна автоматично призводити до компрометації інших факторів.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000

Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391

від 08.08.2026 11:36

Використання електронної пошти як каналу доставки одноразових кодів автентифікації (OTP), хоча і може, формально, забезпечувати використання другого кроку автентифікації, однак має суттєві обмеження.

З урахуванням сучасної практики кіберзахисту найдоцільнішим є:

- застосовування механізмів MFA, що забезпечують незалежність факторів автентифікації;
- не використовувати електронну пошту як основний канал MFA для віддаленого доступу користувачів та привілейованих користувачів;
- пріоритет використання криптографічно захищених механізмів автентифікації (наприклад: FIDO2/WebAuthn, апаратних токенів, TOTP-додатків або інших еквівалентних рішень);
- використання електронної пошти як резервного механізму відновлення доступу або як тимчасового фактора ідентифікації до впровадження більш захищених способів MFA.

4. Щодо поєднання ключових функцій значимого страховика.

Відповідно до частини першої статті 22 Закону про страхування страховик зобов'язаний мати ефективну систему управління, організовану з урахуванням розміру, особливостей діяльності страховика, його плану діяльності, характеру та обсягів страхових послуг, які він надає, профілю ризику, значимості страховика та діяльності фінансової групи, до якої він входить.

Згідно з частиною третьою статті 22 Закону про страхування Національний банк визначає вимоги до системи управління страховика та здійснює контроль за їх дотриманням у порядку, визначеному нормативно-правовими актами Національного банку.

Частинами п'ятою – сьомою статті 22 Закону про страхування, зокрема, встановлено:

наглядова рада страховика створює постійно діючі підрозділи з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та внутрішнього аудиту і забезпечує незалежне виконання ними функцій;

страховик, який не є значимим, має право не утворювати окремі підрозділи з управління ризиками, контролю за дотриманням норм (комплаєнс) та внутрішнього аудиту, поклавши їхні функції відповідно на головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера та головного внутрішнього аудитора;

страховик, який не є значимим, у встановленому нормативно-правовими актами Національного банку порядку має право покласти на одну особу виконання обов'язків головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера та відповідального актуарія.

Вимоги до організації системи управління страховика та здійснення ключових функцій визначені Положенням про вимоги до системи управління

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000

Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391

від 08.08.2026 11:36

страховика, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 27 грудня 2023 року № 194 (зі змінами) (далі – Положення № 194).

Положення № 194 визначає організаційні засади функціонування ключових функцій страховика, вимоги до їх незалежності, управління конфліктом інтересів та розмежування повноважень.

Відповідно до пункту 25 глави 3 розділу II Положення № 194 страховик, який не є значимим, має право покласти на одну особу виконання обов'язків головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, відповідального актуарія за умови:

1) відповідності такої особи вимогам щодо ділової репутації та професійної придатності, встановленим до кожної такої ключової особи, функції якої поєднуються однією особою, у нормативно-правових актах Національного банку;

2) отримання погодження Національного банку на посади кожної такої ключової особи, функції якої поєднуються однією особою, у порядку, встановленому в нормативно-правовому акті Національного банку з питань авторизації надавачів фінансових послуг та умов здійснення ними діяльності;

3) якщо страховик у своїй системі внутрішнього контролю забезпечив розподіл функцій у межах системи трьох ліній захисту та врахував особливості покладення на одну особу виконання обов'язків головного ризик-менеджера, головного комплаєнс-менеджера, відповідального актуарія, включаючи повноваження щодо прийняття рішень такою особою в межах виконання таких функцій, з дотриманням вимог та обмежень, установлених цим Положенням.

Отже, законодавством передбачено окремий підхід до організації ключових функцій значимого страховика та не значимого страховика та визначено умови, коли виконання обов'язків кількох ключових осіб може бути покладено на одну особу.

Питання тимчасового покладення виконання обов'язків керівника та ключової особи врегульовано в пунктах 678–680 глави 60 розділу IX Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2023 року № 199 (зі змінами) (далі – Положення № 199).

Згідно з пунктом 678 глави 60 розділу IX Положення № 199 надавач фінансових послуг покладає виконання обов'язків керівника, ключової особи надавача фінансових послуг на особу, яка відповідає вимогам, установленим цим Положенням до відповідної особи, згідно з умовами, передбаченими статутом та внутрішніми положеннями надавача фінансових послуг.

Водночас у підпункті 5 пункту 679 глави 60 розділу IX Положення № 199 зокрема визначено, що таке покладення виконання обов'язків здійснюється за умови, що не призведе до порушення вимог щодо управління конфліктом інтересів, встановлених нормативно-правовими актами Національного банку,

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000

Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391

від 08.08.2026 11:36

якими передбачено вимоги до системи управління відповідних надавачів фінансових послуг.

Таким чином, застосування пунктів 678–680 глави 60 розділу IX Положення № 199 здійснюється з урахуванням вимог Закону про страхування та Положення № 194 щодо організації системи управління страховика, незалежності ключових функцій, розмежування їх повноважень та управління конфліктом інтересів.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Перший заступник Голови

Сергій НІКОЛАЙЧУК

Акусова Олена

Olena.Akusova@bank.gov.ua

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Ніколайчук Сергій Анатолійович

Сертифікат 3E0E4EA9F723F86304000000DA140000A4EA0000

Дійсний до: 18.08.2027 17:09:42

Національний банк України

33-0007/74391

від 08.08.2026 11:36